

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av diskrimineringslagen

Ärende: VN/15985/2024

Inlämnat via e-tjänsten utlåtande.fi 6.8.2024

FDUV tackar för möjligheten att avge ett utlåtande.

FDUV understöder inte avskaffandet av skyldigheten att göra en likabehandlingsplan för varje verksamhetsställe inom småbarnspedagogiken. Förslaget försämrar möjligheterna att främja likabehandlingen av utsatta grupper, såsom barn med funktionsnedsättningar. Förslaget förbättrar inte heller varje barns rätt till en trygg uppväxtmiljö fri från diskriminering.

I samband med delreformen av diskrimineringslagen år 2022 välkomnade FDUV förslaget att skyldigheten att planera och främja likabehandling utvidgades till att gälla anordnare av småbarnspedagogik och serviceproducenter inom småbarnspedagogiken. Enligt FDUV främjar likabehandlingsplaner inom småbarnspedagogiken likabehandlingen av barn som ofta faller emellan, såsom barn med funktionsnedsättning. Likabehandlingsplanerna är ett viktigt led i implementeringen av barnkonventionen och funktionshinderkonventionen.

Skyldigheten att göra en likabehandlingsplan inom småbarnspedagogiken trädde i kraft år 2023. FDUV ställer sig kritiskt till att skyldigheten för verksamhetsställena att göra en likabehandlingsplan slopas innan det funnits tillräckligt med tid att implementera och utvärdera effekterna av likabehandlingsplanerna. Att dylika ändringar i lagstiftningen görs så kort efter att ändringen har trätt i kraft är oskäligt med tanke på personalen och deras arbete. Dessutom leder det till att förtroendet för lagstiftningsprocesserna lider.

Finland har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, men ännu återstår mycket arbete för att full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska förverkligas i praktiken. Att skyldigheten för varje verksamhetsställe att göra en likabehandlingsplan slopas skulle vara ett steg bakåt i främjandet av likabehandling och icke-diskriminering. FDUV ställer sig även frågande till att detta görs för att uppnå inbesparingar. Enligt FDUV behövs det fler

åtgärder, inte färre, för att främja likabehandlingen av utsatta grupper i samhället, såsom barn med funktionsnedsättning.

Personer med intellektuell funktionsnedsättning har länge varit en stigmatiserad grupp i samhället och det råder fortfarande okunskap om vad en intellektuell funktionsnedsättning kan innebära i praktiken. Dessutom visar forskning att barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning löper större risk att utsättas för mobbning än andra. FDUV ser därmed ett stort värde i att likabehandling främjas på alla nivåer i samhället och särskilt viktigt är det att man redan inom småbarnspedagogiken främjar likabehandling och icke-diskriminering av barn med funktionsnedsättning. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att personalen får tillräckligt med utbildning om bland annat bemötande av barn med funktionsnedsättning och alternativa kommunikationsmetoder. FDUV har blivit kontaktade av anhöriga som fått kämpa för att kommunerna ska inse vikten av att personalen inom småbarnspedagogiken får utbildning i bland annat alternativa kommunikationsmetoder.

FDUV ser flera fördelar med att upprätta likabehandlingsplaner för varje verksamhetsställe framom allmänna planer på kommunal nivå. Att upprätta en likabehandlingsplan är en process och genom att involvera personalen, barnen och anhöriga på verksamhetsställena ökar allas kunskap om mångfald och det blir möjligt att de facto beakta enheternas och barnens specifika behov. Detta genomförs på bästa sätt lokalt på varje verksamhetsställe.

Barn med intellektuell funktionsnedsättning är inte en homogen grupp och ofta krävs individuellt anpassad service för att de ska kunna delta i samhället på lika villkor som alla andra. Även om det finns behov av stöd och habilitering måste barnets behov av bland annat lek och kompisar tillgodoses. Genom att upprätta likabehandlingsplaner för varje verksamhetsställe kan enheterna bättre beakta de individuella behoven barn med funktionsnedsättning har. När likabehandlingsplanen görs upp är det dessutom viktigt att säkerställa att även barn med tal- och kommunikationssvårigheter blir hörda och att de får möjlighet att uttrycka sig med de kommunikationssätt som passar dem bäst. Som FDUV ser det kan likabehandlingsplanerna främja integrationen av barn med särskilda behov och det stöder därmed principen om att även barn med funktionsnedsättning får stöd i sitt närsamhälle. Om dessa planer görs på kommunal nivå finns risken att de blir för allmänna och inte beaktar verksamhetsställets eller barnens individuella behov.

FDUV förhåller sig även kritiskt till den korta remisstiden och att den till stor del inföll under den vanligaste semestertiden i Finland. Det här förfarandet försvårar möjligheten för intresseorganisationer som FDUV att uttala sig om lagförslag som har betydelse för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

FDUV arbetar för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla
– också för dem som behöver stöd i vardagen.

Sammanfattningsvis föreslår FDUV att lagförslaget förkastas.

FDUV är en riksomfattande intresseorganisation för svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras närstående. Förbundet representerar tio lokalföreningar samt riksföreningen för personer med intellektuell funktionsnedsättning Steg för Steg. FDUV har ca 2900 medlemmar, men betjänar närmare 5000 personer runt om i Svenskfinland.

Helsingfors 6.8.2024

Annette Tallberg-Haahtela
verksamhetsledare

Vanessa Westerlund
sakkunnig inom påverkansarbete

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

FDUV arbetar för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla
– också för dem som behöver stöd i vardagen.